УДК 005.334:005.21]:658.1
Нечаєва І.А.[1], ЯрмусьД.В.[2]
[1] канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] асп. НУ «Запорізька політехніка»

## РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Зміни в роботі підприємств, а також глобалізаційні процеси призвели до появи нового підходу до управління ризиками, який носить стратегічний характер. Відповідно до цього підходу, управління ризиками має орієнтуватися на довгострокову перспективу. Очевидно, що таке бачення може викликати дискусії, оскільки виникнення ризиків обумовлене невизначеністю та непередбачуваністю, а також конфліктністю умов розвитку підприємства. Ці фактори присутні не лише у довгостроковому, але й у короткостроковому періоді. Тому можливість стратегічного управління ризиками може бути під сумнівом, тобто, виникає питання, як можна планувати цей процес на довгострокову перспективу, якщо неможливо з повною впевненістю передбачити, яка ситуація складеться завтра [1].

Ризик оцінюється щодо запланованого результату, тобто цілей, до яких прагне підприємство. Він визначає ймовірність відхилення від цих цілей. Ризик виникає, якщо певна подія має практичний вплив і зачіпає інтереси хоча б одного суб'єкта. Без визначеного власника ризик не існує, тому важливо чітко визначити відповідальних за наслідки ризикованих рішень.

Управління ризиком спрямоване на аналіз декількох альтернативних управлінських рішень та вибір найкращого з них з урахуванням обмежених ресурсів.

Більшість керівників використовують стандартну структуру для планування та мінімізації ризиків. Ця структура складається з декількох частин та міркувань щодо ризику, які допомагають приймати обґрунтовані рішення [2]:

- ідентифікація ризиків - визначення всіх потенційні ризиків, пов'язаних зі змінами. Це включає як внутрішні, так і зовнішні ризики;

- оцінка ризиків за ймовірністю та впливом що допоможе визначити, які ризики є найбільш значущими;

- розробка стратегій пом'якшення ризиків - планування резервних варіантів, страхування ризиків або розробку планів реагування на надзвичайні ситуації;

- комунікація та управління ризиками. Важливо чітко та ефективно комунікувати про ризики всім зацікавленим сторонам для розуміння потенційних проблем та готовності до них;

- моніторинг та оновлення, що допоможе гарантувати, що стратегії пом'якшення ризиків залишаються актуальними та ефективними.

Ризик-менеджмент дає компаніям значну перевагу, дозволяючи їм максимізувати свою вартість в умовах неідеального ринку, допомагає компаніям ефективно враховувати ризики та мінімізувати їх вплив. Завдяки чітко налагодженому процесу ідентифікації, вимірювання та управління ризиками, компанії можуть приймати більш обґрунтовані та усвідомлені рішення. Це веде до кращої зваженості та ефективності ризикової діяльності, адже менеджери чітко розуміють допустимий рівень ризику та мають стимули діяти в його межах.

Підхід до управління ризиками визначається загальною стратегією підприємства. Чим амбітніша стратегія, тим вищі цілі й, відповідно, потенційні ризики. При агресивному підході межею втрат може бути весь капітал компанії, тоді як при консервативному – лише прибуток.

У роботі [3] описуються чотири основні стратегії ризик-менеджменту, які ґрунтуються на ставленні до ризику осіб, що приймають рішення.

1. Консервативна стратегія передбачає використання різних інструментів та сигналів для мінімізації ризиків. Її мета - мінімізувати потенційні втрати, навіть якщо це означає втрату деяких можливостей.

2. Стратегія максимізації зосереджена на використанні можливостей, які виникають завдяки ризикам. Її мета - максимізувати прибуток, навіть якщо це означає прийняття на себе певних ризиків.

3. Стратегія менеджера поєднує в собі елементи консервативної та максимізаційної стратегій. Метою даної стратегії є знаходження балансу між мінімізацією ризиків та використанням можливостей.

4. Прагматична стратегія ґрунтується на конкретній ситуації та не має чітко визначеної ідеології. Метою стратегії є прийняття рішень, які найкраще відповідають потребам компанії в даний момент. Важливо зазначити, що не існує єдиної "правильної" стратегії ризик-менеджменту. Найкраща стратегія для конкретної компанії буде залежати від її цілей, толерантності до ризику та інших, як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коленда Н.В. Стратегічний підхід до управління ризиками підприємства в умовах забезпечення його соціо-еколого-економічної безпеки. Економіка і суспільство. 2018. №15. С. 333-337/

2. Нечаєва, І., Панкова, А. Ризик-орієнтований підхід до управління змінами. Управління змінами та інновації, 2023 (8), 23-27. https://doi.org/10.32782/CMI/2023-8-4

3. Федулова І. В. Стратегія ризик-менеджменту. Менеджмент та підприємництво в Україні. 2019. С. 65-74.